

На основу члана 43. став 3. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 – исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 – УС и 72/12), на предлог Министарства рада, запошљавања и социјалне политике,

Влада доноси

З А К Л Ј У Ч А К

1. Утврђује се Акциони план за спровођење Стратегије унапређења положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији за период од 2013. до 2015. године, који је саставни део овог закључка.

2. Овај закључак објавити у „Службеном гласнику Републике Србије”.

05 Број: 580-6578/2013-1
У Београду, 9. августа 2013. године

В Л А Д А

ПРЕДСЕДНИК

Ивица Дачић

АКЦИОНИ ПЛАН

за спровођење Стратегије унапређења положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији за период од 2013. до 2015. године

1. УВОД

Један од првих корака ка унапређењу положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији, поред Закона о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом („Службени гласник РС”, број 33/06), представља Стратегија унапређења положаја особа са инвалидитетом („Службени гласник РС”, број 1/07, у даљем тексту: Стратегија). Стратегијом је утврђен план активности свих друштвених актера у Републици Србији на овом пољу, што показује чврсту посвећеност наше земље раду на подршци особама са инвалидитетом у свим областима друштвеног живота. Полазећи од основних елемената Стратегије, припремљен је и Акциони план за спровођење Стратегије унапређења положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији за период од 2013. до 2015. године (у даљем тексту: Акциони план). Акционим планом утврђују се активности које ће се реализовати од стране државних органа, организација и институција у периоду од 2013. до 2015. године, имајући у виду да су у претходном периоду већ постигнути неки од циљева Стратегије, посебно када се говори о правном оквиру који омогућава унапређење положаја и заштиту особа са инвалидитетом. Тако су, у претходном периоду, усвојени следећи прописи: Закон о потврђивању Конвенције о правима особа са инвалидитетом („Службени гласник РС” број 42/09) и Закон о потврђивању Опционог протокола уз Конвенцију о правима особа са инвалидитетом („Службени гласник РС” број 42/09), Закон о потврђивању Ревидиране европске социјалне повеље („Службени гласник РС” број 42/09), Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом („Службени гласник РС” бр. 36/09 и 32/13), Закон о социјалној заштити („Службени гласник РС”, број 24/11), Закон о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09, 24/11 и 121/12), Закон о удружењима („Службени гласник РС”, бр. 51/09 и 99/11), Закон о заштити лица са менталним сметњама („Службени гласник РС”, број 45/13) и други прописи, чијом се доследном применом, уз истовремено усвајање нових у различитим областима, у великој мери обезбеђује реализација општих циљева утврђених Стратегијом.

Имајући у виду наведени правни оквир и већ постигнуте кључне резултате, Акционим планом се издвајају исти општи и посебни циљеви утврђени Стратегијом али се прецизирају поједине мере и активности које је потребно спровести у последњем двогодишњем периоду имплементације Стратегије. Највећи број мера и активности планираних овим акционим планом су дугорочне и континуиране, те превазилазе временски оквир на који је пројектован сам Акциони план. Такође, одређене мере представљају само почетне активности или активности које прерастају у систем или непрекидни процес. Ова чињеница указује и на кључну улогу мултисекторског и мултидисциплинарног приступа у политици мера које утичу на положај особа са инвалидитетом, са померањем тежишта са дугорочне зависности и пасивне улоге ка активирању потенцијала и изградњи капацитета особа са инвалидитетом и целе заједнице, у правцу стварања могућности да особе са инвалидитетом постану активни и продуктивни чланови друштва.

2. МЕРЕ И АКТИВНОСТИ АКЦИОНОГ ПЛАНА У ОДНОСУ НА ЦИЉЕВЕ СТРАТЕГИЈЕ

Стратегија садржи шест стратешких области и у оквиру сваке од њих је дефинисан по један општи циљ. Сваки општи циљ је разрађен на посебне циљеве. У складу са постављеним областима у Стратегији, одређени су следећи општи и посебни циљеви:

1) Питање положаја особа са инвалидитетом уградити у опште развојне планове уз изградњу институционалног оквира и операционализацију мултисекторске и мултиресорне сарадње на активностима планирања и праћења политика у овој области.

Овај општи циљ реализује се посебним циљевима, и то:

(1) развити и применити механизме за укључивање питања инвалидности у главне токове друштва, развојне планове, секторске стратегије, програме и пројекте и

(2) подржати формирање одговарајућег институционалног оквира и осигурати развој механизма за заједничко планирање и праћење политике мера у области инвалидности свих релевантних чинилаца на свим нивоима (национални, покрајински, окружни, локални).

У оквиру ових циљева, нарочито на националном нивоу, вреднује се искуство особа са инвалидитетом и уважава став да су особе са инвалидитетом најбољи представници и познаваоци проблематике инвалидности уз поштовање принципа - ништа о нама без нас, те се приликом планирања и спровођења различитих политика, мера, стратегија, планова и пројеката, нарочито у оквиру Министарства рада, запошљавања и социјалне политике (као министарства надлежног за унапређење положаја особа са инвалидитетом), у решавање свих питања која се тичу положаја особа са инвалидитетом укључују представници њихових организација и удружења.

Такође, обезбеђен је механизам и потребни ресурси за праћење положаја особа са инвалидитетом на националном нивоу оснивањем и радом Савета за особе са инвалидитетом. Извршено је и делимично прикупљање података о особама са инвалидитетом и њиховим условима живота, кроз увођење питања о инвалидности у истраживања и мерења опште популације које је, на основу прописа о попису становништва, домаћинства и станова 2011. године, спровео Републички завод за статистику.

У том смислу, у наредном периоду, потребно је наставити са досадашњом праксом и истовремено подстицати даље укључивање особа са инвалидитетом у све друштвене токове, а посебно подстицати овакво укључивање на локалном нивоу, где се у највећој мери може утицати на побољшање положаја особа са инвалидитетом. Са друге стране, потребно је наставити са оснаживањем организација и представничких група особа са инвалидитетом у заступању њихових интереса и даљег развоја и праћења политике унапређења положаја особа са инвалидитетом.

2) Развити ефикасну правну заштиту, уз развијене и спроведене планове превенције и спречавања дискриминације особа са инвалидитетом, као и планове сензибилизације друштва по питањима инвалидности.

Овај општи циљ реализује се посебним циљевима, и то:

(1) осигурати поштовање права особа са инвалидитетом кроз развој механизма заштите права особа са инвалидитетом и

(2) подићи ниво свести заједнице о особама са инвалидитетом и особа са инвалидитетом о правима, положају и потребама.

У оквиру ових циљева редовно се врши праћење спровођења релевантних, већ усвојених правних прописа (поменута Конвенција УН о правима особа са инвалидитетом, Ревидирана европска социјална повеља, Закон о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом и Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом), уз истовремено подстицање даљег развоја мера активне политике запошљавања и професионалне рехабилитације особа са инвалидитетом. Такође, у оквиру Министарства рада, запошљавања и социјалне политике, Сектор за заштиту особа са инвалидитетом, врши се суфинансирање пројеката по конкурсима у области оснаживања особа са инвалидитетом за самозаступање и развој недостајућих услуга, у области информисања особа са инвалидитетом уопште и посебно у регионалним и локалним медијима путем посебно прилагођених техника, информисање шире јавности о правима и положају особа са инвалидитетом, културно-уметничког стваралаштва особа са инвалидитетом, библиотечке делатности за слепе особе, преводилачких сервиса за глуве и друге активности.

На основу наведеног, потребно је даље праћење постојећих прописа уз истовремени рад на унапређењу права особа са инвалидитетом и подизању нивоа приступачности, стандардизацији знаковног језика и изради прописа о употреби знаковног језика за глуве, као и даљем суфинансирању и проналажењу нових модела финансирања активности које за циљ имају поштовање права и подизање нивоа свести заједнице о правима особа са инвалидитетом. Потребно је даље развијати и оснаживати програме образовања јавности о питањима инвалидности и укључивање перспективе инвалидности у теме од општег интереса и подржавати рад организација особа са инвалидитетом које развијају и пружају услуге намењене особама са инвалидитетом (дневни боравци, клубови, сервис персоналних асистената, СОС-телефон) на свим нивоима.

3) Социјалне, здравствене и друге услуге базиране на правима и потребама корисника начинити доступним, у складу са савременим међународно прихваћеним методама процене инвалидности и потреба.

Овај општи циљ реализује се посебним циљевима, и то:

(1) унапредити систем подршке и услуга усмерених ка кориснику у складу са његовим потребама;

(2) оснажити породице особа са инвалидитетом кроз систем пружања адекватне подршке одговарајућих сервиса и служби које помажу интеграцију особа са инвалидитетом у заједницу и

(3) унапредити квалитет рада пружалаца услуга.

У оквиру ових циљева развијају се стандарди квалитета социјалних, здравствених и других услуга које се пружају особама са инвалидитетом у локалној заједници, обезбеђујући програмску и методолошку подршку у њиховој имплементацији финансирањем (из републичког буџета) развоја нових услуга које пружају организације и удружења особа са инвалидитетом, у оквиру прописа о социјалној заштити. Ове услуге базирају се првенствено на оснаживању заједнице и породица особа са инвалидитетом у правцу пружања подршке за пуну интеграцију особа са инвалидитетом у заједницу. У том смислу развијају се услуге персоналне асистенције, дневних боравака, становања уз подршку, врши се развој институционалног смештаја, програм малих кућних заједница, подршка деинституционализацији и др.

Активност која предстоји јесте усвајање недостајућих подзаконских прописа на основу Закона о социјалној заштити, перманентна едукација особа са инвалидитетом и запослених у установама социјалне заштите и укључивање овај процес јединица локалне самоуправе. Потребно је развити механизме који ће омогућити постојање плурализма пружаоца услуга социјалне заштите (владине институције, агенције, удружења грађана и приватни сектор), који ће пружати услуге на бази утврђених стандарда са циљем што боље доступности. Осигурати приступачност, у складу са финансијским могућностима, социјалним, здравственим и другим услугама у архитектонском, организационом и програмском смислу – простор без баријера, мобилни сервиси, флексибилно радно време, прилагођени формати информација, едуковани пружаоци услуга, као и укључивање нових технологија.

Потребно је осигурати свеобухватност здравствене заштите за особе са инвалидитетом (промоција здравља, превенција болести на свим нивоима, рана дијагноза, лечење и рехабилитација), без дискриминације у односу на њихово стање и болест, у складу са њиховим потребама и обезбедити приступ, у складу са финансијским могућностима, особама са инвалидитетом специјализованим службама здравствене заштите и рехабилитације.

4) Развити политике мера и применити програме, нарочито у областима образовања, запошљавања, рада и становања, који особама са инвалидитетом пружају једнаке могућности и подстичу самосталност, лични развој и активан живот у свим областима.

Овај општи циљ реализује се посебним циљевима, и то:

(1) осигурати поштовање и остваривање права свих особа са инвалидитетом на адекватно образовање уз обезбеђивање једнаких могућности за учење и развој у локалној заједници за сву децу, омладину и одрасле особе са инвалидитетом;

(2) обезбедити бољу доступност услуга каријерног вођења и саветовања особама са инвалидитетом;

(3) обезбедити једнаке могућности за рад и запошљавање особа са инвалидитетом уз развој и примену системских решења базираних на потребама и способностима;

(4) развијати и осигурати једнаке могућности за жене са инвалидитетом за равноправно и активно учешће у животу заједнице;

(5) побољшати квалитет живота особа са инвалидитетом стварањем могућности за слободан избор услова и начина живота у изабраном окружењу и

(6) повећати укљученост особа са инвалидитетом у заједницу стварањем услова за учешће у културном и спортско-рекреативном животу и слободним активностима.

У оквиру ових циљева, имплементацијом Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом, на основу кога се врши процена радне способности и могућности запослења или одржања запослења применом Међународне класификације функционисања, инвалидности и здравља, омогућена је процена радне способности сваког појединца у односу на његове способности, знања и искуства и то имајући у виду конкретно радно место. Уведена је и свеобухватна типологија ОСИ (0-3. степен радне способности), у смислу сагледавања појединачних способности самих лица и са друге стране спровођења мера подстицања запошљавања свих категорија особа са инвалидитетом и њиховог запошљавања у одговарајућим условима рада, што је у складу са циљевима утврђеним бројним како међународним тако и домаћим стратешким документима. Перманентно се

спроводе мере активне политике запошљавања особа са инвалидитетом и мере и активности професионалне рехабилитације, врши се лиценцирање извођача обука у оквиру професионалне рехабилитације и подстиче рад предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом.

Потребно је радити на даљој имплементацији прописа о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом, уз развој нових мера и активности професионалне рехабилитације. Такође, неопходно је даље подизати ниво знања и компетенција свих друштвених актера непосредно укључених у процес креирања и примене политике запошљавања особа са инвалидитетом. Посебну могућност у смислу укључивања особа са инвалидитетом у свет рада представља доношење и спровођење Закона о социјалном предузетништву и запошљавању у социјалном предузећу, те је, поред усвајања овог прописа, потребно вршити едукацију и подстицање одговорних на локалном нивоу и јачати улогу и одговорност социјалних партнера у правцу подстицања социјалног предузетништва ради повећања нивоа социјално економске самосталности најтеже запошљивих категорија становништва и посебно особа са инвалидитетом.

Такође, због специфичних потреба у погледу каријерног развоја, потребно је обезбедити бољу доступност услуга каријерног информисања, саветовања и психолошке процене радних потенцијала, а пружаоцима тих услуга омогућити стицање специфичних компетенција у циљу унапређења квалитета рада са особама са инвалидитетом.

Програми самосталног становања и становања уз подршку који омогућавају особама са инвалидитетом да остају у својој заједници се морају даље ширити и развијати.

Ради равноправног укључивања у инклузиван процес образовања потребно је доследно спроводити Закон о основама система образовања и васпитања и развијати образовање по инклузивним принципима постављеним овим законом. Потребно је даље реформисати рад и методологије комисија за процену потреба за пружањем додатне образовне, здравствене или социјалне подршке ученику и вршити даље усклађивање са међународним стандардима у овој области. Едукација кадра у систему образовања и васпитања за примену инклузивних принципа у реализацији образовно-васпитног процеса је дуготрајан процес и постаје редовна активност.

Даље, потребно је обезбедити материјална и друга средства организацијама које се баве заштитом права жена са инвалидитетом, а посебну пажњу неопходно је посветити родној компоненти у законским и стратешким документима. Потребно је радити и на унапређењу квалитета постојећих услуга подршке и развоју нових сервиса подршке за жене са инвалидитетом.

Обезбедити развој и примену техничких и технолошких формата у телевизијским програмима, филмовима, позоришним, спортским, туристичким и другим садржајима за несметано праћење од стране свих особа са инвалидитетом. Истовремено неопходно је стварање приступачности у постојећим спортским објектима и објектима спортским клубовима, као и инсталирање натписа на Брајевом писму и прописне светлосне и звучне сигнализације у спортским и културним институцијама. Потребно је и промовисање и стварање спортских клубова прилагођених потребама и могућностима особа са инвалидитетом.

5) Особама са инвалидитетом осигурати приступ изграђеном окружењу, приступачном превозу, информацијама, комуникацијама и услугама

намењеним јавности, а кроз развој и спровођење плана уклањања баријера и изградње приступачних објеката и услуга.

Овај општи циљ реализује се посебним циљевима, и то:

(1) обезбедити да сви нови јавни и објекти отворени за јавност, саобраћајна инфраструктура и објекти у функцији јавног превоза путника у свим гранама саобраћаја, буду приступачни за особе са инвалидитетом;

(2) постепена и континуирана адаптација постојећих јавних објеката и саобраћајне инфраструктуре и превозних средстава у јавном превозу путника у свим гранама саобраћаја, како би постали приступачни за особе са инвалидитетом и

(3) обезбедити приступачност информација, комуникација и услуга укључујући примену информацијских и комуникацијских технологија као и других научних достигнућа у циљу стварања једнаких могућности и унапређења положаја особа са инвалидитетом.

У оквиру ових циљева потребно је пратити имплементацију прописа о планирању и изградњи у смислу поштовања стандарда приступачности и вршити едукацију јединица локалне самоуправе, комора стручних радника – архитекте, грађевински инжењери и др., као и стручњака у другим областима и свих заинтересованих.

Потребно је радити и на планирању и обезбеђивању финансијских средстава за уклањање баријера у јавним службама, јавним објектима, предшколским и школским установама, саобраћајној инфраструктури и превозним средствима у јавном превозу путника у свим гранама саобраћаја. Истовремено потребно је подстицати инсталирање натписа на Брајевом писму и прописне светлосне, тактилне и звучне сигнализације у објектима од општег интереса, а потребно је подстицати и адаптацију веб сајтова у правцу приступачности. Иницирати увођење посебног СОС телефона при хитној помоћи, полицији, ватрогасној служби за особе са оштећеним слухом.

б) Осигурати особама са инвалидитетом адекватан стандард живљења и социјалну сигурност.

Овај општи циљ реализује се посебним циљем, и то:

(1) обезбедити свим особама са инвалидитетом социјалну сигурност и пуно и несметано уживање тог права.

Овај циљ представља редовну активност свих носилаца реализације предвиђених мера и активности и представља крајњи циљ не само овог Акционог плана, него и политике унапређења положаја и заштите особа са инвалидитетом.

3. НОСИОЦИ АКТИВНОСТИ

Поред листе потребних активности за реализацију предвиђених циљева, Акционим планом се дефинишу и носиоци појединих активности, првенствено ради праћења остварења предвиђених резултата.

Мере и активности предвиђене Акционим планом спроводе: Министарство рада, запошљавања и социјалне политике (МИНРЗС); Министарство просвете, науке и технолошког развоја (МПН); Министарство здравља (МЗ); Министарство финансија и привреде (МФП); Министарство саобраћаја (МС); Министарство грађевинства и урбанизма (МГУ); Министарство регионалног развоја и локалне самоуправе (МРРЛС); Министарство културе и информисања (МКИ); Министарство омладине и спорта (МОС) у сарадњи са: Саветом за особе са инвалидитетом (Савет за ОСИ),

Националном службом за запошљавање (НСЗ); установама социјалне заштите; јединицама локалне самоуправе; канцеларијама за младе, Републичким заводом за статистику (РЗС), организацијама и удружењима особа са инвалидитетом, НВО и другим.

4. ПОТРЕБНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА

Финансирање мера и активности планираних овим Акционим планом вршиће се из средстава буџета Републике Србије, буџета територијалне аутономије и буџета јединица локалних самоуправа, средстава поклона, донација, легата, кредита и из других извора.

У складу са средствима буџета Републике Србије за 2013.годину, у оквиру Министарства рада, запошљавања и социјалне политике—као министарства које је носилац највећег броја активности, у оквиру Буџетског фонда за програме заштите и унапређење положаја особа са инвалидитетом предвиђено је око 350.000.000 динара, док је у оквиру Буџетског фонда за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом обезбеђено око 1.000.000.000,00 динара, што је укупно 1.350.000.000,00 динара.

За реализацију планираних мера и активности на годишњем нивоу, у оквиру истог министарства, у складу са приоритетним областима финансирања за 2014. и 2015. годину, приликом исказивања средстава неопходних за реализацију приоритетних области финансирања полази се од пројекције основних параметара и усвојених лимита за исте године, те се, у оквиру Министарства рада, запошљавања и социјалне политике за реализацију предвиђених мера и активности, може очекивати износ од око 1.400.000.000,00 динара на годишњем нивоу.

Остали носиоци активности, имајући у виду да се у највећем броју активности ради о редовним пословима појединих државних органа и органа територијалне аутономије и јединица локалне самоуправе, у оквиру обезбеђених средстава, такође располажу са одређеним износом средстава, а потребно је нагласити и да ће се активности на годишњем нивоу спроводити у оквиру финансијских могућности сваког појединачно.

Истовремено, потребно је уложити највеће напоре у свим областима у правцу обезбеђивања додатних средстава за реализацију активности предвиђених Акционим планом у смислу проналажења различитих донатора и креирању програма и пројеката који ће у наредном периоду омогућити унапређење положаја особа са инвалидитетом.

5. ПРАЋЕЊЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ АКЦИОНОГ ПЛАНА

Праћење реализације мера и активности дефинисаних Акционим планом врши Министарство рада, запошљавања и социјалне политике, на основу извештаја који сви носиоци активности доставе по истеку периода предвиђеног за имплементацију овог акционог плана. На основу прикупљених извештаја и извршене анализе постигнутих резултата, Министарство рада, запошљавања и социјалне политике ће бити у прилици да сагледа најбољу праксу и даље подстиче побољшање положаја и заштите особа са инвалидитетом.

6. ТАБЕЛА МЕРА И АКТИВНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ АКЦИОНОГ ПЛАНА

1. Општи циљ: Питање положаја особа са инвалидитетом уградити у опште развојне планове уз изградњу институционалног оквира и оперативну реализацију мултисекторске и мултиресорне сарадње на активностима планирања и праћења политика у овој области				
Мера/активност	Очекивани резултати	Индикатор	Носиоци активности	Извор финансирања
1.1. подстицање даљег укључивања особа са инвалидитетом у све друштвене токове, посебно на локалном нивоу	<ul style="list-style-type: none"> - развијени различити облици мултиресорне сарадње, - одржавање трибина, округлих столова и едукације о особама са инвалидитетом и њиховим способностима, - основани савети за особе са инвалидитетом на локалном нивоу или решавање проблема и остваривање права особа са инвалидитетом у оквиру постојећих тела на локалном нивоу, - обезбеђена средства на локалном нивоу у циљу подстицања укључивања особа са инвалидитетом 	<ul style="list-style-type: none"> - врсте и резултати различитих облика сарадње, - одржане едукације, - број савета или других тела на којима се расправља о укључености особа са инвалидитетом, - обим средстава и број локалних самоуправа које обезбеђују наменска средства за различите облике укључивања особа са инвалидитетом 	<ul style="list-style-type: none"> МИНРЗС, МОС у сарадњи са – НСЗ, Саветом за ОСИ, јединицама локалне самоуправе, канцеларијама за младе, установама социјалне заштите и другим органима, организацијама и удружењима особа са инвалидитетом 	<ul style="list-style-type: none"> Будет РС, бюџети јединица локалне самоуправе, пројекти, поклони и донације

<p>1.2. оснаживање организација и удружења особа са инвалидитетом у заступању њихових интереса и даљег развоја и праћења политике унапређења положаја особа са инвалидитетом</p>	<p>- у потпуности развијен пројектни начин финансирања организација и удружења особа са инвалидитетом на републичком и локалном нивоу, - одржавање едукација о правима и положају особа са инвалидитетом - укључене организације и удружења особа са инвалидитетом у различите облике сарадње у вези унапређења њиховог положаја</p>	<p>- извештај о пројектном начину финансирања и обиму средстава за организације и удружења особа са инвалидитетом, - одржане едукације, - начини укључивања и постигнути резултати</p>	<p>МИНРЗС, МОС у сарадњи са – јединицама локалне самоуправе, организацијама и удружењима особа са инвалидитетом</p>	<p>Будет РС, буџети јединица локалне самоуправе, пројекти, поклони и донације</p>
<p>1.3. прикупљање података о особама са инвалидитетом и њиховим условима живота</p>	<p>- направљена база података о запосленим и незапосленим особама са инвалидитетом, - РСЗ припремио посебну публикацију о особама са инвалидитетом, - направљена јединствена база података о организацијама и удружењима особа са инвалидитетом и њиховим члановима, - сагледаване потребе особа са инвалидитетом</p>	<p>- постојање базе података о запосленим и незапосленим особама са инвалидитетом, - РСЗ обезбеди посебну публикацију са више индикатора о особама са инвалидитетом на бази података Пописа становништва домаћинства и станова 2011. године, - постојање базе податка о организацијама и удружењима особа са инвалидитетом и њиховим члановима, - извршена анализа прикупљених података о потребама особа са инвалидитетом</p>	<p>МИНРЗС у сарадњи са – НСЗ, РСЗ, организацијама и удружењима особа са инвалидитетом</p>	<p>Будет РС, буџети јединица локалне самоуправе, пројекти, поклони и донације</p>

2. Општи циљ: Развити ефикасну правну заштиту, уз развијене и спроведене планове превенције и спречавања дискриминације особа са инвалидитетом, као и планове сензибилизације друштва по питањима инвалидности				
Мера/активност	Очекивани резултати	Индикатор	Носиоци активности	Извор финансирања
2.1. праћење постојећих прописа уз истовремени рад на унапређењу права особа са инвалидитетом и подизању нивоа приступачности	<ul style="list-style-type: none"> - редовно праћење прописа којима се уређује положај особа са инвалидитетом, - измењени прописи у правцу унапређења права и положаја особа са инвалидитетом, - подигнут ниво приступачности у пракси 	<ul style="list-style-type: none"> - извештаји о праћењу прописа којима се уређује положај особа са инвалидитетом, - измењени прописи и садржина права уз обезбеђење правног оквира за приступаčnost, - врсте и обим приступачних места за особе са инвалидитетом 	сви органи и организације	Будет РС, буџети јединица локалне самоуправе, пројекти, поклони и донације
2.2. стандардизација знаковног језика	<ul style="list-style-type: none"> - стандардизован знаковни језик за глуве и израђен пропис о његовој употреби, - примењен пропис о употреби знаковног језика у кључним областима живота 	<ul style="list-style-type: none"> - стандардизован знаковни језик за глуве, - израђен пропис о употреби знаковног језика, - извештај о праћењу примене прописа о употреби знаковног језика 	МИНРСЗ у сарадњи са – Саветом за ОСИ, организацијама и удружењима особа са инвалидитетом	Будет РС, пројекти, поклони и донације
2.3. суфинансирање и проналажење нових модела финансирања активности које за циљ имају поштовање права и подизање нивоа свести заједнице о правима особа са инвалидитетом	<ul style="list-style-type: none"> - сагледани и пронађени начини финансирања предвиђених активности, - развијени и оснажени програми образовања јавности о питањима инвалидности и укључивање перспективе инвалидности у теме од општег интереса 	<ul style="list-style-type: none"> - врста и обим финансирања предвиђених активности, - количина и врсте програма образовања јавности 	МИНРСЗ у сарадњи са – јединицама локалне самоуправе, организацијама и удружењима особа са инвалидитетом	Будет РС, буџети јединица локалне самоуправе, пројекти, поклони и донације

<p>2.4. подржавање рада организација особа са инвалидитетом које развијају и пружају услуге намењене особама са инвалидитетом (дневни боравци, клубови, сервис персоналних асистената, СОС-телефон) на свим нивоима</p>	<p>- финансирање организација особа са инвалидитетом које развијају и пружају услуге редовно и континуирано, - развијене услуге дневни боравци, клубови, сервис персоналних асистената, СОС-телефон на локалном нивоу</p>	<p>- обим обезбеђених средстава и број финансираних организација, - врста услуга и број укључених корисника</p>	<p>МИНРЗС у сарадњи са – јединицама локалне самоуправе, организацијама и удружењима особа са инвалидитетом</p>	<p>Будет РС, буџети јединица локалне самоуправе, пројекти, поклони и донације</p>
<p>3. Општи циљ: Социјалне, здравствене и друге услуге базирани на правима и потребама корисника начинити доступним, у складу са савременим међународно–прихваћеним методама процене инвалидности и потреба</p>				
<p>Мера/активност</p>	<p>Очекивани резултати</p>	<p>Индикатор</p>	<p>Носиоци активности</p>	<p>Извор финансирања</p>
<p>3.1. усвајање подзаконских прописа на основу Закона о социјалној заштити и њихова примена уз развој механизма који омогућава постојање плурализма пружаоца услуга социјалне заштите</p>	<p>- усвојени прописи, - едукација особа са инвалидитетом и запослених у установама социјалне заштите о остваривању права и услуга из области социјалне заштите, - укључивање јединица локалне самоуправе, - развијени механизми који ће омогућити постојање плурализма пружаоца услуга социјалне заштите кроз различите пружаоце таквих услуга, - развијени програми самосталног становања и становања уз подршку који омогућавају особама са инвалидитетом да остају у својој заједници</p>	<p>- број усвојених прописа, - одржане едукације, - број и врста пружалаца услуга (владине институције, агенције, удружења грађана и приватни сектор), - програми самосталног становања и становања уз подршку развијени на нивоу јединица локалне самоуправе, - задовољство корисника пруженим услугама</p>	<p>МИНРЗС у сарадњи са – Саветом за ОСИ, јединицама локалне самоуправе, организацијама и удружењима особа са инвалидитетом</p>	<p>Будет РС, буџети јединица локалне самоуправе</p>

<p>3.2. осигурање приступачности социјалним, здравственим и другим услугама у архитектонском, организационом и програмском смислу</p>	<ul style="list-style-type: none"> - обезбеђен простор без баријера, прилагођени формати информација и укључене нове технологије, - обезбеђени мобилни сервиси, флексибилно радно време, - едуковани пружаоци услуга, - уведен посебан СОС телефон при хитној помоћи, полицији, ватрогасној служби за особе са оштећеним слухом 	<ul style="list-style-type: none"> - број установа социјалне и здравствене заштите у којима је обезбеђена приступачност, - врсте и начини обезбеђивања прилагођених формата информација и нових технологија, - врсте специфичних сервиса 	<p>МИНРЗС МЗ</p>	<p>Будет РС, пројекти, поклони и донације</p>
<p>3.3. осигурање свеобухватности здравствене заштите за особе са инвалидитетом</p>	<ul style="list-style-type: none"> - континуирана промоција здравља и превенција болести на свим нивоима, - рана дијагноза, лечење и адекватна рехабилитација особа са инвалидитетом 	<ul style="list-style-type: none"> - промоција здравља и превенција болести на свим нивоима трајна активност, - лечење и рехабилитација особа са инвалидитетом у складу са потребама и могућностима 	<p>МЗ</p>	<p>Будет РС</p>

4. Општи циљ: Развити политике мера и применити програме, нарочито у областима образовања, запошљавања, рада и становања, који особама са инвалидитетом пружају једнаке могућности и подстичу самосталност, лични развој и активан живот у свим областима				
Мера/активност	Очекивани резултати	Индикатор	Носиоци активности	Извор финансирања
4.1 имплементација Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом	<ul style="list-style-type: none"> - развијене нове мере и активности професионалне рехабилитације, - подигнут ниво знања и компетенција свих друштвених актера непосредно укључених у процес креирања и примене политике запошљавања особа са инвалидитетом, - спроведене мере активне политике запошљавања особа са инвалидитетом, - побољшано стање у предузећима за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом 	<ul style="list-style-type: none"> - извештај о мерама и активностима професионалне рехабилитације и број укључених особа са инвалидитетом, - одржане едукације актера у креирању политике запошљавања, - број запослених особа са инвалидитетом применом активне политике запошљавања, - број предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом који позитивно послују и број запослених особа са инвалидитетом у њима 	<ul style="list-style-type: none"> МИНРЗС у сарадњи са – Саветом за ОСИ, НСЗ 	<ul style="list-style-type: none"> Буџетски фонд за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом
4.2. доношење и спровођење Закона о социјалном предузетништву и запошљавању у социјалном предузећу	<ul style="list-style-type: none"> - донет Закон о социјалном предузетништву и запошљавању у социјалном предузећу, - извршена едукација и подстицање социјалног предузетништва на свим нивоима и потреби запошљавања у социјалним предузећима, - ојачана улога и одговорност локалне самоуправе и социјалних партнера у правцу подстицања социјалног предузетништва, - укључене особе са инвалидитетом у подстицање запошљавања у социјалним предузећима 	<ul style="list-style-type: none"> - извештај о спровођењу Закона о социјалном предузетништву и запошљавању у социјалном предузећу, - одржане едукације на свим нивоима, - број социјалних предузећа, - број запослених особа са инвалидитетом 	<ul style="list-style-type: none"> МИНРЗС у сарадњи са – НСЗ, установама социјалне заштите, јединицама локалне самоуправе 	<ul style="list-style-type: none"> Буџет РС, буџети јединица локалне самоуправе, Буџетски фонд за подстицање социјалног предузетништва

<p>4.3. имплементација Закона о основама система образовања и васпитања и развијање образовања на инклузивним принципима</p>	<ul style="list-style-type: none"> - реформисан рад и методологија комисија за процену потреба за пружањем додатне образовне, здравствене или социјалне подршке ученику, - едукација кадра у систему образовања и васпитања за примену инклузивних принципа у реализацији образовно-васпитног процеса, - спроведена информативна кампања о правима и потребама деце са инвалидитетом за школску децу и родитеље, - сагледане потребе за одговарајућим стручњацима који поседују специфична знања о алтернативним облицима комуникације 	<ul style="list-style-type: none"> - извештај о раду комисија за процену потреба за пружањем додатне образовне, здравствене или социјалне подршке ученику, - одржане едукације, - повећан степен информисаности деце и родитеља о правима деце са инвалидитетом–спроведена информативна кампања, - обезбеђени стручњаци који поседују специфична знања о алтернативним облицима комуникације у области образовања 	<p>МПН, МОС</p>	<p>Будет РС, бюџети јединица локалне самоуправе</p>
<p>4.4. обезбеђивање боље доступности услуга каријерног вођења и саветовања особама са инвалидитетом</p>	<ul style="list-style-type: none"> - унапређен квалитет рада пружалаца услуга каријерног вођења и саветовања кроз сензибилисање за подршку особама са инвалидитетом, - већа доступност информација о могућностима каријерног развоја особама са инвалидитетом, - повећан број особа са инвалидитетом упознатих са концептом каријерног вођења и саветовања и местима где могу добити те услуге 	<ul style="list-style-type: none"> - одржане обуке пружалаца услуга каријерног вођења и саветовања посвећене сензибилисању за рад са особама са инвалидитетом, - количина информација у области каријерног вођења и саветовања прилагођена особама са инвалидитетом, - број особа са инвалидитетом који је користио услуге каријерног вођења и саветовања 	<p>МОС, МПНТР у сарадњи са – НСЗ, канцеларијама за младе</p>	<p>Будет РС, бюџети јединица локалне самоуправе</p>

<p>4.5. подстицање родне равноправности и заштите права жена са инвалидитетом</p>	<p>- обезбеђена материјална и друга средства организацијама које се баве заштитом права жена са инвалидитетом</p> <p>- родна компонента елемент законских и стратешких докумената који се тичу особа са инвалидитетом,</p> <p>- унапређен квалитет постојећих услуга подршке и развој нових сервиса подршке за жене са инвалидитетом</p>	<p>- број финансираних организација које се баве заштитом права жена са инвалидитетом и спроведених услуга и обим обезбеђених средстава,</p> <p>- законска и стратешка документа препознају родну компоненту,</p> <p>- врста сервиса подршке за жене са инвалидитетом и број укључених жена</p>	<p>МИНРЗС у сарадњи са – јединицама локалне самоуправе</p>	<p>Будет РС, буџети јединица локалне самоуправе, пројекти, паклони и донације</p>
<p>5. Општи циљ: Особама са инвалидитетом осигурати приступ изграђеном окружењу, приступачном превозу, информацијама, комуникацијама и услугама намењеним јавности, а кроз развој и спровођење плана уклањања баријера и изградње приступачних објеката и услуга</p>				
<p>Мера/активност</p>	<p>Очекивани резултати</p>	<p>Индикатор</p>	<p>Носиоци активности</p>	<p>Извор финансирања</p>
<p>5.1. праћење имплементације Закона о планирању и изградњи</p>	<p>- поштовања стандарда приступачности у изградњи и реконструкцији објеката,</p> <p>- спроведене едукације јединица локалне самоуправе, комор инжењера и архитеката и других стручњака у различитим областима у смислу приступачности,</p> <p>- уклоњене баријере у јавним службама, јавним објектима, предшколским и школским установама, саобраћајној инфраструктури и превозним средствима у јавном превозу путника у свим гранама саобраћаја,</p> <p>- инсталирани натписи на Брајевом</p>	<p>- извештај о поштовању стандарда приступачности при изградњи и реконструкцији објеката,</p> <p>- одржане едукације,</p> <p>- уклањање баријера трајна активност, у складу са расположајним средствима,</p> <p>- обим планираних и обезбеђених средстава за намене приступачности</p>	<p>МС, МГУ</p>	<p>Будет РС, буџети јединица локалне самоуправе</p>

	<p>писму и прописана светлосна, тактилна и звучна сигнализација у објектима од општег интереса,</p> <ul style="list-style-type: none"> - планирање и обезбеђивање средстава за намене приступачности континуирано 			
<p>5.2. развијање и примењивање техничких и технолошких формата у телевизијским програмима, филмовима, позоришним, спортским, туристичким и другим садржајима за несметано праћење од стране свих особа са инвалидитетом</p>	<p>- стварање приступачности у постојећим спортским објектима и објектима спортских клубова</p> <ul style="list-style-type: none"> - инсталирање натписа на Брајеовом писму и прописне светлосне и звучне сигнализације у спортским и културним институцијама - промовисани и створени спортски клубови прилагођени потребама и могућностима особа са инвалидитетом, - примењени технички и технолошки формати у ТВ програмима, - адаптирани веб сајтови у правцу приступачности 	<ul style="list-style-type: none"> - приступачни спортски објекти, - обавезност инсталирања приступачних натписа, - одржане промоције, - врсте и број ТВ програма у којима се примењују савремени технички и технолошки формати, - врста и количина приступачних веб сајтова 	<p>МКИ, МОС, МФП</p>	<p>Будет РС, будети јединица локалне самоуправе, пројекти, поклони и донације</p>